

РОЗДІЛ 10

СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 347.963:343.123.1(477)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УЧАСТІ ПРОКУРОРА В УКЛАДЕННІ УГОД ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ В ДОСУДОВОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

THE CURRENT ISSUES OF PARTICIPATION OF THE PUBLIC PROSECUTOR IN THE CONCLUSION OF AN AGREEMENT OF CONFESSION OF GUILT IN THE PRE-TRIAL CRIMINAL PROCEEDING

Кіслицина І.О.,
аспірант, асистент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена проблемним аспектам участі прокурора під час укладення угод про визнання винуватості. Підкреслено, що прокурор виступає як гарант дотримання встановленого законом порядку укладення цих угод. Автор акцентує увагу на організаційно-правовій ролі прокурора як учасника угоди про визнання винуватості на досудовій стадії кримінального провадження. Проаналізовано недоліки правового регулювання окремих питань, пов'язаних із укладенням угод про визнання винуватості, і запропоновано можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: прокурор, державний обвинувач, угода про визнання винуватості, учасник угоди про визнання винуватості, кримінальне провадження, досудове провадження.

Статья посвящена проблемным аспектам участия прокурора при заключении сделок о признании виновности. Подчеркнуто, что прокурор выступает как гарант соблюдения установленного законом порядка заключения данных сделок. Автор акцентирует внимание на организационно-правовой роли прокурора как участника сделки о признании виновности на досудебной стадии уголовного производства. Проанализированы недостатки правового регулирования отдельных вопросов, связанных с заключением сделок о признании виновности, и предложены возможные пути их решения.

Ключевые слова: прокурор, государственный обвинитель, соглашение о признании виновности, участник сделки о признании виновности, уголовное производство, досудебное производство.

Article is devoted to the problem aspects of prosecutor's actions in the agreement on the recognition of guilt. Noticed, that prosecutor is the guarantor compliance with the legal order of the conclusions of these agreements.

In the article the author considers problematic aspects of the prosecutor at the conclusion of agreements on recognition of guilt. Prosecutor is a key figure in the conclusion of agreements on recognition of guilt because of his belief depends on many issues, including the conclusion or not making the agreement. The author focuses on the organizational and legal role of a prosecutor's agreement on the recognition of guilt at the pre-trial stage of criminal proceedings. Underlined the shortcomings of legal regulation of certain issues relating to the conclusion of agreements on recognition of guilt and offered the possible of solutions.

It is proved that the majority of transactions on the recognition of guilt prosecutor initiated under preliminary criminal proceedings and approved by the court in the preparatory hearing. A lawyer attributed to a number of subjects entitled to initiate an agreement on the recognition of guilt. Recognition of guilt can be the main factor, which takes into account the public prosecutor at the conclusion of the agreement because, in fact, this is one way to cooperate with law enforcement authorities in order to simplify the procedure of pre-trial investigation and court proceedings. The attention that besides the recognition of guilt prosecutor obliged to take into account when concluding agreements of confession guilt and other circumstances, including the desire of the suspect, accused cooperate with the investigation, including exposure to other criminal offenses. The article states that in reaching agreement on agreement on the recognition of guilt prosecutor can reduce the amount of the charges, because it provided the Criminal Procedure Code.

The attention is focused on actions, which are in accordance with the terms of the recognition of guilt borne by the defendant must be legitimate and so that it can actually implement. Stipulating the necessity of signing of the recognition of guilt in triplicate and consolidate the duty prosecutor to send the signed agreement on the recognition of guilt along with the indictment to the court within not more than three days.

Key words: prosecutor, public prosecutor, an agreement on the recognition of guilt, a member of the agreement on the recognition of guilt, criminal proceedings, pre-trial proceedings.

Реформування українського законодавства відповідно до європейських стандартів передбачає активне застосування заходів процесуальної економії. У європейських країнах уже давно активно використовуються спрощені процедури кримінального провадження, серед яких – аналоги вітчизняних угод про визнання винуватості. Угоди про визнання винуватості в Україні запроваджені у 2012 році з прийняттям Кримінального процесуального кодексу 2012 року (далі – КПК), і за декілька років їх існування науковці та практики помітили як позитивні моменти цих угод, так і недоліки законодавчого регулювання цього питання, що підкреслює актуальність досліджуваної проблеми. Важливу роль в укладенні угод про визнання винуватості відіграє саме прокурор, тому існує необхідність дослідити окремі аспекти участі прокурора в укладенні угод про визнання винуватості в досудовому кримінальному провадженні.

Окремі аспекти інституту укладення угод про визнання винуватості були предметом дослідження таких науковців, як Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін, О.О. Лесяк, О.П. Кучинська, Г.П. Серета, О.М. Толочко, М.І. Хавронюк, В.М. Юрчишин та інші. Проте мало уваги в науковій літературі приділено ролі прокурора під час ініціювання й укладення цих угод.

Метою статті є вивчення проблемних питань участі прокурора в укладенні угод про визнання винуватості в досудовому кримінальному провадженні (адже більшість угод ініціюється та узгоджується саме на цій стадії), а також вироблення пропозицій щодо недопущення порушень закону під час укладення цих угод та уникнення прогалин законодавчого регулювання щодо окремих питань, пов'язаних із укладенням угод про визнання винуватості.

У досудовому розслідуванні беруть участь різні суб'єкти, але найбільше значення має прокурор, так як його функції обумовлюють велику роль організаційного характеру в досудовому розслідуванні. Щоб розкрити роль прокурора в досудовому кримінальному провадженні під час укладення угод про визнання винуватості, варто визначити, які взагалі функції виконує прокурор на цій стадії. Існують різні думки науковців із цього питання.

Так, І.В. Єна вважає, що в досудовому кримінальному провадженні прокурор виконує такі основні функції: функція кримінального переслідування, функція нагляду за процесуальною діяльністю органів досудового розслідування, функція процесуального керівництва досудовим розслідуванням [1, с. 10]. Більш змістовною здається точка зору І.В. Гловюк, яка на основі положень КПК виділяє такі функції прокурора в досудовому провадженні, як прокурорський нагляд за додержанням законів у досудовому розслідуванні; керівництво досудовим розслідуванням; контрольно-наглядова функція за здійсненням процесуального керівництва; організаційно-контрольна функція за проведенням досудового кримінального провадження; обвинувачення (у формі підготовки обвинувального акта); правозахисна функція; функція безпосередньої участі в розслідуванні кримінального правопорушення; координаційна функція; кримінологічна функція (запобіжна (профілактична)); організаційно-забезпечувальна функція [2, с. 288–289].

Отже, прокурор, беручи участь в укладенні угоди про визнання винуватості в досудовому кримінальному провадженні, виконує покладені на нього КПК та Законом України «Про прокуратуру» обов'язки, ініціюючи цю угоду, він виявляє активність у межах покладених на нього завдань.

Більшість угод про визнання винуватості ініціюється прокурором на стадії досудового кримінального провадження, а затверджується судом у підготовчому судовому засіданні. Так, згідно з отриманими статистичними даними зі Звіту про роботу прокурорів за 2016 рік, у 2016 році ухвалено 6 566 вироків на підставі угод про визнання винуватості на підготовчому судовому засіданні й 904 угоди в процесі судового розгляду, що становить, відповідно, 87,9% та 12,1% [3].

Науковці справедливо наголошують, що прокурор є ключовою фігурою в укладенні угоди про визнання винуватості, оскільки від його переконання залежить вирішення багатьох питань, включаючи укладення або неукладення угоди. При цьому, як і будь-яке переконання посадової особи, переконання прокурора може мати суб'єктивний характер і залежати від волевиявлення прокурора, не зобов'язаного приймати позитивне рішення про співробітництво з обвинуваченим і не обтяженого юридичною відповідальністю за прийняття негативного рішення [4, с. 84].

Відповідно до ч. 2 ст. 269 КПК, угода про визнання винуватості може бути укладена за ініціативою прокурора або підозрюваного чи обвинуваченого. На нашу думку, до суб'єктів, які мають право ініціювати укладення цієї угоди, доцільно було б додати захисника. Адже саме захисник роз'яснює клієнту зміст угоди, у тому числі вид покарання, а також інші заходи, які будуть застосовані до нього в разі затвердження угоди судом; наслідки укладення та затвердження угоди (ст. 473 КПК), а також те, що укладенням угоди підозрюваний, обвинувачений відмовляється від права на справедливий судовий розгляд, під час якого сторона обвинувачення зобов'язана довести кожну обставину щодо кримінального правопорушення, у вчиненні якого його обвинувачують. Захисник також роз'яснює обов'язки підозрюваного, обвинуваченого щодо співпраці у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою (якщо відповідні домовленості мали місце), а також те, що підозрюваний, обвинувачений за умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості може бути притягнений до кримінальної відповідальності (ст. 389-1 Кримінального кодексу України).

На участі захисника під час укладення угод про визнання винуватості акцентується увага в різних нормативно-правових актах. Так, відповідно до узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику забезпечення права на захист у кримінальному провадженні» від 25 вересня 2015 року, у кримінальному провадженні на підставі угод право на захист забезпечено обов'язковим виконанням судом вимог ч. 4 або ч. 5 ст. 474 КПК для роз'яснення права мати захисника, у тому числі права на отримання правової допомоги безоплатно в порядку та випадках, передбачених законом, або захищатися самостійно. Крім цього, у випадках, передбачених ст. 52 КПК (з тих підстав, за якими угоду може бути укладено), обвинуваченому має бути забезпечено захист за призначенням [5].

До того ж запровадження обов'язкової участі захисника в усіх кримінальних провадженнях на підставі угод задля вдосконалення процесуального забезпечення справедливості і права на захист під час кримінального провадження відповідає п. 5.9 Стратегії реформування судової влади, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, що схвалена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 [6]. Тому внесення відповідних змін до КПК найближчим часом є вкрай необхідним.

Проте в разі ініціювання укладення угоди про визнання винуватості підозрюваним, обвинуваченим за рекомендацією захисника чи самим захисником можуть бути наявні такі ризики. Так, якщо прокурор є молодим і недосвідченим, а підозрюваний (обвинувачений) має великий злочинний досвід, то підозрюваний (обвинувачений) має можливість у деяких випадках маніпулювати прокурором. Підозрюваний (обвинувачений) або його захисник може ініціювати укладення угоди про визнання винуватості, зазначивши там не всі епізоди злочинної діяльності, може наполягати на більш м'якому покаранні, ніж заслугове правопорушник. А прокурор, виходячи з мотивів підвищення рівня розкриття злочинів і не бажаючи витрачати час на вивчення всіх обставин справи або інших особистих мотивів, підписує запропоновану йому угоду. Щоб цього уникнути, прокурор повинен уважно й обережно ставитися до угоди, яку пропонує підозрюваний (обвинувачений), детально вивчити проект цієї угоди та в жодному разі не підписувати його, якщо є сумніви в доцільності її укладення. Також прокурор повинен бути неупередженим, не дозволяючи маніпулювати власними емоціями.

Статтею 472 КПК чітко визначено зміст угоди про визнання винуватості. Так, в угоді про визнання винуватості зазначаються її сторони, формулювання підозри чи обвинувачення та його правова кваліфікація із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, істотні для відповідного кримінального провадження обставини, беззастережне визнання підозрюваним чи обвинуваченим своєї винуватості в учиненні кримінального правопорушення, обов'язки підозрюваного чи обвинуваченого щодо співпраці у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою (якщо відповідні домовленості мали місце), умови часткового звільнення підозрюваного, обвинуваченого від цивільної відповідальності у вигляді відшкодування державі збитків унаслідок учинення ним кримінального правопорушення, узгоджене покарання та згода підозрюваного, обвинуваченого на його призначення або на призначення покарання і звільнення від його відбування з випробуванням, наслідки укладення й затвердження угоди, передбачені ст. 473 КПК, наслідки невиконання угоди [7].

Варто погодитись із думкою науковців, що, з огляду на зміст ч. 1 ст. 472 КПК, саме по собі визнання винуватості може бути основною обставиною, яку прокурор враховує під час укладення угоди, оскільки, по суті, це є одним зі

способів співпраці з правоохоронними органами з метою спрощення процедури досудового розслідування й судового провадження. Таке спрощення має велике значення для забезпечення права сторін на справедливе вирішення провадження впродовж розумного строку, істотно зменшує часові витрати, матеріальні ресурси на ведення процесу, дає можливість уникнути зайвого навантаження на органи досудового розслідування, прокурора та суд [8, с. 29]. Хоча визнання особою своєї вини і є основною обставиною, яку прокурор враховує під час укладення угоди про визнання винуватості, проте, крім цього, він зобов'язаний урахувати й інші обставини, зокрема бажання підозрюваного, обвинуваченого співпрацювати зі слідством у тому числі для викриття інших кримінальних правопорушень.

При цьому судам варто відмежовувати такий субсидіарний складник змісту угоди про визнання винуватості, як обов'язки підозрюваного чи обвинуваченого щодо співпраці у викритті кримінального правопорушення, вчиненого іншою особою, від викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи в учиненні злочину, яке є однією з обов'язкових умов, виконання якої поряд з іншими умовами слугує підставою для укладення угоди про визнання винуватості в кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів, зарахованих до підслідності Національного антикорупційного бюро України [9].

Прокурор, який є процесуальним керівником у цьому кримінальному провадженні, обізнаний з усіма обставинами цього провадження, зокрема наявними доказами, які підтверджують чи спростовують вину особи, особистими даними про особу підозрюваного чи обвинуваченого. Отже, саме прокурор розуміє, якою необхідною для слідства інформацією може володіти підозрюваний і як саме ця інформація може вплинути на подальше розслідування.

Науковці акцентують увагу на тому, що прокурор при цьому має переконатися, що підозрюваний чи обвинувачений справді володіє відомостями, які можуть посприяти в розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень, викритті та кримінальному переслідуванні інших їх співучасників, розшуку здобутого внаслідок їх учинення майна; дані, які він повідомив або може повідомити, не отримані органами досудового розслідування до цього моменту з інших джерел; під час здійсненні співпраці з його участю можуть бути проведені слідчі й інші процесуальні дії [8, с. 31].

У п. 8 Постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод» від 11 грудня 2015 року № 13 підкреслюється, що угоду про визнання винуватості не може бути укладено у провадженні, в якому бере участь потерпілий (чи особа, яка могла брати участь, але не надала згоду про залучення її до провадження як потерпілого), тобто щодо злочинів чи кримінальних проступків, унаслідок учинення яких завдано шкоди правам та інтересам окремих громадян і/або інтересам юридичних осіб, а також у кримінальному провадженні щодо уповноваженої особи юридичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким здійснюється провадження щодо юридичної особи [10]. Однак у перші роки застосування угод про визнання винуватості були непоодинокі випадки направлення прокурорами до суду обвинувальних актів та угод про визнання винуватості, коли в провадженні був потерпілий. До того ж іноді навіть суд затверджував таку угоду. У такому разі подана апеляція на вирок суду мала стовідсоткову гарантію задоволення, адже вирок суду першої інстанції в такому випадку є незаконним.

Проте варто звернути увагу, що, відповідно до чинного законодавства, в деяких випадках укладення угод про визнання винуватості все ж можливе, коли в провадженні беруть участь потерпілі. Так, відповідно до абз. 5 ч. 4 ст. 469 КПК зі змінами, внесеними згідно із Законом від

16 березня 2017 року № 1950-VIII, укладення угоди про визнання винуватості в кримінальному провадженні щодо уповноваженої особи юридичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким здійснюється провадження щодо юридичної особи, а також у кримінальному провадженні щодо кримінальних правопорушень, унаслідок яких шкода завдана державним чи суспільним інтересам або правам та інтересам окремих осіб, у яких беруть участь потерпілий або потерпілі, не допускається, крім випадків надання всіма потерпілими письмової згоди прокурору на укладення ними угоди [7].

Отже, законодавець дозволяє у випадках, передбачених законом, укладення угоди про визнання винуватості в провадженнях щодо кримінальних правопорушень, у яких беруть участь потерпілі, за умови надання всіма потерпілими письмової згоди прокурора на укладення цієї угоди. На нашу думку, це положення створює зайву плутанину для прокурора. Можна уявити таку практичну ситуацію: спочатку в провадженні наявні два потерпілих, які надали свою письмову згоду на укладення угоди про визнання винуватості між прокурором і підозрюваним (обвинуваченим), угода направлена до суду разом із обвинувальним актом і раптом з'явився ще один потерпілий, який не надає своєї згоди на укладення цієї угоди. У такому випадку угода про визнання винуватості не може бути укладена в цьому кримінальному провадженні, прокурор марно витратив свій процесуальний час на узгодження умов угоди й розроблення тексту угоди про визнання винуватості.

Ще одним дискусійним питанням участі прокурора під час укладення угод про визнання винуватості в досудовому кримінальному провадженні є питання щодо можливості чи неможливості зменшення обсягу обвинувачення або перекваліфікації обвинувачення з більш тяжкого злочину на менш тяжкий. Тут доцільно підтримати точку зору науковців, які наголошують, що в КПК не передбачено можливості зменшення прокурором обсягу обвинувачення в разі досягнення домовленостей щодо угоди про визнання винуватості. Тому випадки очевидно неправильної кваліфікації прокурором дій підозрюваного (обвинуваченого) за менш тяжкою нормою кримінального закону, яка дає підстави вирішувати питання про укладення угоди, є явним недоліком у роботі й можуть бути підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності як прокурора у провадженні, так і керівника органу прокуратури, який забезпечує контроль за якістю здійснення ним процесуального керівництва [8, с. 36].

Безумовно, однією з найважливіших умов угоди є відображення в ній дій, які підозрюваний (обвинувачений) зобов'язується вчинити з метою співпраці у викритті кримінального правопорушення. Угода не може бути укладена, якщо підозрюваний (обвинувачений) не вкаже конкретних дій, які він готовий зробити з метою сприяння стороні обвинувачення в розкритті та розслідуванні злочину, викритті та кримінальному переслідуванні інших співучасників злочину, розшуку майна, отриманого в результаті злочину. Також не може бути укладена угода, якщо сприяння підозрюваного слідству полягало лише в повідомленні відомостей про його власну участь у злочинній діяльності. Однак, якщо особа згодна повідомити про вчинення нею інших кримінальних правопорушень, така домовленість може бути предметом угоди про визнання винуватості [11, с. 337].

Щодо дій, які зобов'язується вчинити обвинувачений, то такі дії повинні бути реальними, тобто такими, які обвинувачена особа в змозі самостійно вчинити. Тобто якщо в тексті угоди про визнання винуватості вказані неконкретні дії (наприклад, «співпрацювати з органами досудового розслідування під час викриття інших злочинів») або дії, виконання яких обвинуваченим на практиці неможливі, то така угода скоріше за все не буде затверджена судом і ставить під сумнів компетентність прокурора.

Аналіз судової практики дає змогу дійти висновку, що інколи в тексті угоди прокурори виходять за межі закону, покладаючи на винну особу, наприклад, обов'язок повністю відшкодувати державі витрати на залучення експертів для проведення експертизи, який має бути виконано до встановленої в угоді дати. Так, під час досудового розслідування в кримінальному провадженні стосовно А. за ч. 2 ст. 263 Кримінального кодексу України 21 березня 2013 року між прокурором прокуратури м. Краснодона й обвинуваченим було укладено угоду, в одному з пунктів якої зазначалося, що обвинувачений зобов'язувався у строк до 1 травня 2013 року повністю відшкодувати витрати за проведення криміналістичної експертизи холодної зброї в розмірі 293,40 гривень. Краснодонський міськрайонний суд, визнавши угоду такою, що відповідає вимогам закону (незважаючи на те що такі витрати не можуть бути предметом домовленостей сторін), вироком від 21 березня 2013 року затвердив її [8, с. 40].

Дискусійним є питання щодо кількості примірників угоди про визнання винуватості. Тут практика йде різними шляхами. У деяких випадках угода укладається в трьох примірниках: один направляється до суду разом з обвинувальним актом і по одному примірнику залишається сторонам угоди – прокурору та обвинуваченому. В інших випадках сторони підписують лише один примірник угоди про визнання винуватості, який направляється до суду, а сторонам угоди надаються лише її копії. На нашу думку, перший варіант є більш логічним, існує необхідність закріпити це положення в КПК.

Важливо відмітити, що після складення прокурором проекту угоди про визнання винуватості до того, як її підпише інша сторона (підозрюваний, обвинувачений), текст цієї угоди необхідно попередньо узгоджувати з керівником органу прокуратури. На це й на необхідність доручення копії угоди з його відміткою до наглядового провадження звернена увага в п. 19.1 Наказу Генеральної прокуратури України «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» від 19 грудня 2012 року № 4гн [12].

Угода про визнання винуватості вважається укладеною з моменту, коли вона скріплена підписами обох сторін. Після цього прокурор повинен невідкладно направити підписаний

сторонами текст угоди разом із обвинувальним актом до суду. Законом встановлена вимога зробити це «невідкладно», однак на практиці прокурори часто не дотримуються цієї вимоги. До того ж термін «невідкладно» є оцінним поняттям, тому прокурорами тлумачиться по-різному. Доцільно було б закріпити певний чіткий термін, у який прокурор зобов'язаний направити обвинувальний акт до суду. Уважасмо, що строку 3 дні для цього цілком достатньо.

Після направлення обвинувального акта до суду разом із текстом підписаної сторонами угоди про визнання винуватості прокурор готується до підготовчого судового провадження.

Отже, можна зробити висновок, що роль прокурора в укладенні угод про визнання винуватості на стадії досудового кримінального провадження є дуже важливою. Хоча інститут угод про визнання винуватості існує вже більше ніж 4 роки, на практиці постійно виникають різні дискусійні моменти, які потребують законодавчого закріплення. Необхідно закріпити в 2 ст. 269 КПК коло суб'єктів, які мають право ініціювати укладення угоди про визнання винуватості захисника. Визнання винуватості не може бути єдиною обставиною, яку враховує прокурор під час укладення угод про визнання винуватості. У разі досягнення домовленості щодо угоди про визнання винуватості прокурор не може зменшувати обсяг обвинувачення, адже це не передбачено КПК. Дії, які відповідно до умов угоди про визнання винуватості покладаються на обвинуваченого, мають бути законними й такими, які він може реально здійснити. Текст угоди про визнання винуватості має бути підписаний сторонами у трьох примірниках. У КПК доцільно закріпити обов'язок прокурора направити підписану угоду про визнання винуватості разом із обвинувальним актом до суду в термін не більше ніж 3 доби, замість строку «невідкладно».

Урегулювання цих дискусійних питань дасть прокурору змогу користуватись усіма наявними перевагами інституту угод про визнання винуватості: економія часу, процесуальних витрат, швидке розкриття кримінальних правопорушень і притягнення винних осіб до відповідальності, зменшення навантаження на органи прокуратури під час підтримання державного обвинувачення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єна І.В. Кримінальна процесуальна компетенція прокурора у досудовому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / І.В. Єна ; Акад. адвокатури України. – К., 2014. – 20 с.
2. Гловюк І.В. Функціональна спрямованість діяльності прокурора у досудовому провадженні: проблеми визначення / І.В. Гловюк // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2012–2015. – Одеса, 2012–2015. – Т. 17. – 2015. – 448 с.
3. Звіт про роботу прокурора за 12 місяців 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/sts/2011.html?dir_id=112655&libid=100820.
4. Горохов С.В. Соглашение о сотрудничестве: проблемы и пути их решения / С.В. Горохов // Рос. правосудие. – 2011. – № 7. – С. 78–87.
5. Про судову практику забезпечення права на захист у кримінальному провадженні : Узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 вересня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://qps.ru/iWyx3>.
6. Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, схвалена Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу.
7. КПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
8. Методичні рекомендації «Повноваження прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод», схвал. протоколом засідання науково-методичної ради при Національній академії прокуратури України від 27 квітня 2016 року № 4. – К., 2016. – 76 с.
9. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11 грудня 2015 року № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15>.
10. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11 грудня 2015 року № 13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15>.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / [О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.] ; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – Т. 2. – 2012. – 664 с.
12. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України від 19 грудня 2012 року № 4гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=